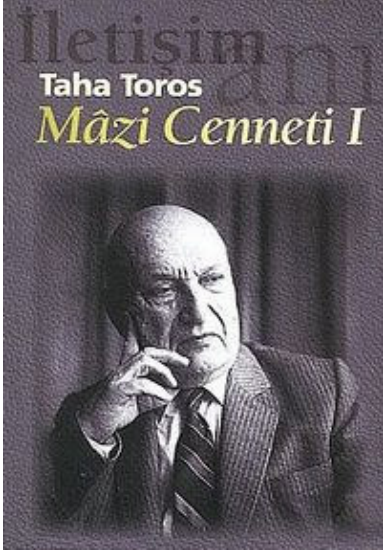

Bugün kanserin bile tedavisi mümkün. Ama "arşiv" hastalığının tedavisi yok! Ne diyelim, Tanrı, bu türden hastalığa yakalananları kurtarmasın! (Taha Toros)

Sağlıklı olduğum her günüm, ya çalışmakla veya kültür ağırlıklı sohbetlerle geçmiştir. ... ben, hâlâ kendimi yeterince olmuş saymıyorum. (Taha Toros)

► Bu toprağın çınarları

Yetmiş yılı aşkın süredir yazan bir çınar **Taha Toros**

1912 yılında doğan Taha Toros'un ilk yapıtı 1929, son kitabı da 2005 yılında yayımlandı. İlk kitabı ile son kitabı arasında 76 yıl olduğu göz önüne alınırsa, Taha Toros'un, en uzun süre kitap yazan yazarımız olduğu kolayca anlaşılabilir. İstanbul'un Etiler semtinde, eşsiz arşivini barındıran evinde

yaşamını sürdürmekte olan yazar, küçüklükten bu yana yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle, öğrenimi sırasında beden eğitimi derslerine bile katılmamış olmasına karşın, neredeyse yüz yaşına yaklaştığı bugünlerde, pırıl pırıl beyniyle hâlâ üretmeyi sürdürüyor.

1933'te İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitiren yazar, önceleri şiirler ilgilenmiş daha çok. Zaten yayımlanan ilk iki kitabı da şiir kitabı: *Toros Demetleri* (1929) ve *İki Ses Geliyor* (1934). Sonra birbiri ardına gelmiş kitaplar. Antolojiler, inceleme kitapları, biyografiler.

Kendi deyişleriyle, elalalem Avrupa'ya gittiğinde evine "modern" eşya alıp dönerken, o Türkiye'den kaçırılan yapıtları, belgeleri geri getirmekle uğraşmış hep.

*Yeryüzü Günlüğü'*nün önceki sayılarından birinde demiştim ya; bu ülkede aslında değerli olan insanlar tanınmıyorlar ve onlara gereken önem verilmiyor. Aslında o denli değerli olmayan şişirme insan(cık)lara ise hak ettiklerinden daha fazla önem veriliyor ve halk da bu ikinci türden olanları tanıyor, okumadığından, bilmek ve öğrenmek gereksinmesi duymadığından.

Taha Toros'un bir yılda iki kitabının yayımlandığı bile

olmuş. Yani o denli üretken bir yazar. Geniş ilgi alanları bulunan yazar, edebiyatçılarımız, ressamlarımız üzerine kendi yaptığı iğneyle kuyu kazma diye nitelenebilecek türden araştırmalar sonucunda eşsiz yapıtlar ortaya koymuş. Hatta üşenmeyip kahveyi araştırmış ve bir de *Kahvenin Öyküsü'*nü (1998) yazmış. Son yapıtı da, hiçbir yerde yayımlanmamış belgelerin yer aldığı bir *Nazım Hikmet* (2005) kitabı.

76 yıldır bu ülke için çalışan, bu ülkenin zenginliklerini ortaya çıkarmaya çalışan Taha Toros, ülkemizin köklü çınarlarından biri.

Kanıtla, üretmeye dayalı bilimsel uğraşa karşı çıkıp da, baş örterek kendini karanlıklara gömmenin "özgürlük" sayıldığı, şeriat özlemcilerinin her yere yayıldığı günümüzde, Taha Toros gibilerinden söz etmek ve onun gibilerin değerinin bilinmesini istemek de boşuna bir uğraş galiba, değil mi?

► Taha Toros'un kitapçılarda bulunabilen yapıtları

Mâzi Cenneti 1 (1992)
Kahvenin Öyküsü (1998)
Türk Edebiyatından Altı Renkli Portre (1998)
Nazım Hikmet (2005)

► Gitmediğimiz yerler

Türkiye'deki Polonya, Polonya'daki Türkiye

"Biz garip bir durumdayız. Eski atalarımızın ülkesi Vistül kıyılarında, ama bizim yakın zamanlardaki büyüklerimizin vatanı Boğaz'daki Adampol'dur. Belki yanlış söyledim. Bizim vatanımız Polonya, Adampol ise Polonya gelenekleriyle Türk topraklarında bulunan Polonya'dır"

Zofia Ryzy 1984

Geçen gün bir Polonyalı ile tanıştım. Sayesinde, adını bildiğim ama hakkında Avrupa'da oluşu dışında pek fazla bir şey bilmediğim(iz) bir ülkeye yeni bir pencere açıldı.

Polonya, Avrupa Birliği'ne katılış sürecindeki bir eski doğu bloğu ülkesi. Kimi alanlarda gelişmeler olurken, zenginle yoksul arasındaki uçurum da son yıllarda artmış Polonya'da. Birçok Polonyalı, geçinmek için birden fazla iş yapma gereğini duyuyor. Polonyalıların Türklere yönelik özel bir sempatisi var. Çünkü Türklere, Polonya işgal altında olduğu ve hiçbir Avrupa ülkesi Polonya'yı tanımadığı dönemde bile Polonya'yı bağımsız bir ülke olarak görmüş. Türklere tarihteki bu bakış açısını, bugün en küçük Polonyalı çocuklar bile biliyor ve Türkiye'ye sevgiyle bakıyorlarmış.

Polonyalıların Türkiye'ye sevgiyle bakmalarının bir diğer nedeni de, İstanbul'da Polonyalıların adını taşıyan bir semtin varlığı. Adı Polonezköy. 1800'lü yıllarda Kırım Savaşı'na katılan Polonyalıların kurduğu bu yer önceleri Adampol olarak biliniyor. Polonyalı ünlü şair Adam Mickiewicz 1850'lerde İstanbul'a gelmiş, ancak Adampol'e kadar gelememiş ve İstanbul'da ölmüş. Pek çok Polonyalı, Adampol'ün adının yanlışlıkla ondan geldiğini sanıyor. Benim tanıştığım Polonyalı bile öyle düşünüyordu. Oysa, Adampol'ün adı, kurucusu Adam Czartoryski'den geliyor.

Polonyalı konukla İzmir turu sırasında kitapçıları da gezdik ve konuğum hiçbir Polonyalı yazarın kitabına raflarda rastlayamayınca, bir an önce Polonyalı yazarların Türkçe'ye kazandırılması gerektiğini söyledi. Tabii Türk yazarların da Polonya diline (yani Lehçeye).

► Ayrıntılı bilgi: <http://www.polonya.org.tr>